

REGULAMIN ORGANIZACJI WYCIECZEK/IMPREZ SZKOLNYCH W GIMNAZJUM SPORTOWYM NR 2 W RYBNIKU

I. Na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz. U. Nr 135, poz. 1516) dyrektor szkoły/placówki opracowuje zasady regulujące organizację szkolnych wycieczek/impres, z uwzględnieniem poniższych aktów prawnych:

1. Ustawa z dnia 18 stycznia 1996 roku o kulturze fizycznej (t.j. Dz. U z 2001 r., Nr 81, poz.889 ze zmianami).
2. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 roku - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r., Nr 108, poz. 908 ze zmianami).
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 1997 roku w sprawie warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne (Dz. U. z 1997 r., Nr 57, poz.358).
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2002 r., Nr 6, poz. 69)

II. Działalność w zakresie krajoznawstwa i turystyki obejmuje następujące formy:

- a) wycieczki przedmiotowe (także wyjazdowe imprezy sportowe),
- b) wycieczki krajoznawczo – turystyczne (jedno, dwu lub trzydniowe),
- c) wycieczki turystyki kwalifikowanej i obozy wędrownie,
- d) imprezy krajoznawczo – turystyczne (biwaki, konkursy, turnieje, złazy, rajdy, spływy, zloty),
- e) wycieczki zagraniczne.

III. W dokumentacji wycieczki/imprezy powinny znaleźć się :

- **karta wycieczki lub imprezy** (wzór stanowi załącznik do przedmiotowego rozporządzenia z dnia 8 listopada 2001 roku) - wymóg dotyczący karty wycieczki lub imprezy zatwierdzanej przez dyrektora szkoły odnosi się do wszystkich form wycieczek i impres (tak krajowych, jak i zagranicznych),
- program i harmonogram wycieczki/imprezy,
- lista uczestników wycieczki,
- zgody rodziców/prawnych opiekunów na uczestnictwo w wycieczce/imprezie niepełnoletnich uczniów,

- regulamin danej wycieczki/imprezy,
- oświadczenie kierownika wycieczki/imprezy,
- oświadczenie opiekuna wycieczki/imprezy,
- po zakończeniu wycieczki/imprezy – podsumowanie, ocena stopnia realizacji programu wycieczki, rozliczenie finansowe,
- w przypadku wyjazdów zagranicznych **dyrektor winien zgłosić właściwym organom organizację wyjazdu zagranicznego i w karcie wycieczki uzyskać adnotację** organu prowadzącego szkołę i organu sprawującego nadzór pedagogiczny (kuratorium oświaty).
- dokumentacja wycieczki zagranicznej powinna zawierać również Listę Podróżujących dla **Wycieczek w Unii Europejskiej**, która stanowi załącznik do Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 września 2005 r. (Dz. U. 188 poz.1582) oraz potwierdzenie ubezpieczenia uczestników (od następstw nieszczęśliwych wypadków i kosztów leczenia za granicą) tzn. wskazywać nazwę firmy ubezpieczającej i numer polisy (lub kserokopię polisy).

Uwaga!

Stosowanie formularza Listy Podróżujących dla wycieczek w Unii Europejskiej, zgodnie z rozporządzeniem dotyczy uczniów pochodzących z państw trzecich przebywających w Państwach Członkowskich (Dz. Urz. WE L 327 z 19.12.1994).

- dokumentacja wycieczki powinna być złożona u dyrektora (wicedyrektora) w terminie 3 dni przed jej rozpoczęciem, a w przypadku wycieczki zagranicznej w terminie 21 dni przed wyjazdem,
- wzory dokumentów znajdują się w bibliotece szkolnej.

IV. Zagadnienia, które należy uwzględnić przy opracowaniu zasad organizacji wycieczek/imprez szkolnych:

1. Udział uczniów niepełnoletnich w wycieczkach i imprezach wymaga pisemnej zgody rodziców albo opiekunów prawnych (z wyjątkiem wycieczek przedmiotowych organizowanych w ramach zajęć lekcyjnych).

2. Dla zapewnienia prawidłowej opieki nad uczniami biorącymi udział w wycieczce lub innej imprezie **dyrektor szkoły wyznacza kierownika oraz opiekunów**, których liczba uzależniona jest od wieku i liczby uczestników, miejsca wycieczki lub imprezy i rodzaju środka lokomocji. Przy ustalaniu liczby opiekunów należy uwzględniać również ich

doświadczenie i umiejętności pedagogiczne, stopień zdyscyplinowania i samodzielności grupy uczniów, sposób zorganizowania wycieczki, itp.

W przypadku nieuwzględnienia przez kierownika wycieczki/impresy wyżej wymienionych aspektów dyrektor szkoły może odmówić udzielenia zgody na przeprowadzenie wycieczki.

3. Kierownikiem wycieczki turystyczno – krajoznawczej może być nauczyciel, pełnoletni instruktor organizacji harcerskiej, a po uzyskaniu zgody dyrektora – inna pełnoletnia osoba, która ukończyła kurs kierowników wycieczek szkolnych lub posiadająca uprawnienia przewodnika turystycznego, pilota wycieczek, przodownika lub instruktora turystyki kwalifikowanej.

4. Kierownikiem wycieczki turystyki kwalifikowanej może być **osoba** z uprawnieniami przewodnika turystycznego, pilota wycieczek, przodownika lub instruktora turystyki kwalifikowanej, bądź osoba posiadająca stopień trenera, instruktora w odpowiedniej dyscyplinie sportu.

5. Kierownik i opiekunowie są odpowiedzialni za stworzenie warunków zapewniających bezpieczeństwo wszystkim uczestnikom wycieczki lub imprezy, sprawują ciągły nadzór nad pełnym przestrzeganiem przez wszystkich uczestników wycieczki obowiązujących zasad bezpieczeństwa. Odpowiedzialność ta spoczywa również na kierowniku i opiekunach w przypadku korzystania z kadry pedagogicznej Domów Wczasów Dziecięcych. Jest to równoznaczne z obecnością opiekunów na zajęciach organizowanych przez pracowników DWD.

6. Kierownicy i opiekunowie wycieczek szkolnych i innych imprez turystyczno – krajoznawczych zobowiązani są do ścisłego przestrzegania przepisów przeciwpożarowych, sanitarno – epidemiologicznych oraz zasad korzystania z dróg publicznych i szlaków turystycznych, a także przestrzegania innych szczegółowych regulaminów oraz zarządzeń wykonawczych władz oświatowych, administracyjnych i samorządowych.

Wszyscy uczestnicy wycieczek i imprez turystyczno – krajoznawczych zobowiązani są do bezwzględnego przestrzegania bezpieczeństwa i zasad szczególnej ostrożności oraz wykonywania wszystkich poleceń kierownika i opiekuna.

7. Kierownicy i opiekunowie muszą posiadać umiejętność udzielania pierwszej pomocy.

Troska o bezpieczeństwo uczestników wycieczki lub dowolnej imprezy turystyczno – krajoznawczej jest jednym z podstawowych obowiązków kadry wychowawczo-opiekuńczej.

8. Kadre obowiązuje pełna znajomość przepisów, zachowanie pełnych warunków bezpieczeństwa dla uczestników oraz ścisłe ich przestrzeganie i egzekwowanie. Kierownik i opiekunowie wycieczki lub imprezy są zobowiązani, możliwie jak najprędzej, zapewnić

fachową pomoc lekarską w przypadku zaistnienia wypadku, choroby uczestnika wycieczki lub imprezy, poprzez wezwanie lekarza.

9. Zalecane normy bezpieczeństwa.

a. Wycieczka autokarowa:

- liczebność grupy - 1 opiekun na 15 uczniów (nie licząc kierowcy i pilota/przewodnika); i dostosowana do możliwości technicznych autokaru/liczby miejsc;
- miejsca przy drzwiach zajmują osoby dorosłe (opiekunowie);
- przejścia w autokarze muszą być wolne, nie mogą znajdować się tam dodatkowe miejsca do siedzenia;
- autokar musi być oznakowany – tablica „przewóz dzieci”;
- kierowca powinien posiadać świadectwo kwalifikacyjne kierowcy zawodowego oraz potwierdzenie sprawności technicznej autokaru - ważne przez 6 miesięcy;
- maksymalny czas jazdy jednego kierowcy bez przerwy - 4 godziny 30 minut, czas przerwy w jeździe – zalecane 45 minut;
- postoje mogą odbywać się tylko w miejscach do tego wyznaczonych, tj. na oznakowanych parkingach;
- po każdej przerwie w podróży należy sprawdzić stan liczebny dzieci;
- obowiązkiem opiekunów jest dopilnowanie dzieci w czasie jazdy (uczniowie nie mogą chodzić po autokarze, siedzieć tyłem, na oparciu, wyrzucać śmieci przez okno, itd.);

b. Wycieczka piesza:

- w czasie marszu jeden opiekun prowadzi grupę, drugi idzie na końcu,
- uczestnicy powinni posiadać ubiór (szczególnie buty) odpowiedni do miejsca i warunków atmosferycznych;
- w mieście należy poruszać się po chodnikach, a poza miastem - lewą stroną drogi, pojedynczo, ustępując z drogi nadjeżdżającym pojazdom;
- w lesie należy poruszać się po oznakowanych szlakach turystycznych (na terenie parków narodowych lub krajobrazowych - wyłącznie) lub wyznaczonych ścieżkach;
- opiekun powinien posiadać mapę (wskazana jest znajomość terenu);
- przed wyruszeniem sprzed szkoły uczestnicy powinni być poinformowani o zasadach poruszania się po drogach i po lesie;

c. Wycieczka w góry:

- wyruszając w góry należy dokładnie zaplanować trasę, uwzględniając wiek, a także płeć uczestników - dla młodzieży w wieku 13-14 lat nie powinna przekraczać 12-13 km, tj. 4-5 godz. marszu wraz z odpoczynkami. Dla młodzieży starszej długość trasy może ulec wydłużeniu;
- na wędrowkę należy wyruszać wcześniej rano, aby przed zmrokiem dojść do miejsca noclegu;
- liczebność grupy - 1 opiekun na 10 uczestników;
- uczestnicy powinni posiadać odpowiedni ubiór - buty sznurowane, kurtka (ze względu na zmienność pogody w górach oraz spadek temperatury wraz ze wzrostem wysokości). Ekwipunek należy zabrać w plecaku;
- wszyscy uczestnicy wycieczki powinni poruszać się wyłącznie po oznakowanych szlakach turystycznych w ten sposób, że na początku (za przewodnikiem) ustawione są osoby słabsze kondycyjnie, a na końcu osoby najsilniejsze;

- kolumnę otwiera i zamyka osoba dorosła;
- na terenach powyżej 1000 m n.p.m. wycieczkę prowadzi wyłącznie przewodnik górski lub przewodnik turystyki górskiej;
- na terenie **parków narodowych** wycieczki prowadzą wyłącznie upoważnieni przewodnicy **górcy**;

d. Wycieczka rowerowa:

- liczebność - 2 opiekunów na grupę 10-13 uczniów (zgodnie z prawem o ruchu drogowym w kolumnie rowerów nie może jechać więcej niż 15 osób);
 - w przypadku kilku grup odstępy między nimi powinny wynosić co najmniej 200 metrów;
 - wszyscy uczniowie muszą posiadać kartę rowerową;
 - prowadzący wycieczkę powinien jechać na początku, za nim najsłabsi w grupie, następnie pozostali uczniowie, drugi opiekun na końcu grupy;
 - tempo jazdy powinno być dostosowane do możliwości najsłabszego uczestnika;
 - odstępy pomiędzy jadącymi do 5 m;
 - uczestnicy wycieczki powinni jechać jeden za drugim (nie wolno jechać obok siebie), jak najbliżej prawej krawędzi drogi, zgodnie z przepisami ruchu drogowego;
 - opiekun wycieczki winien posiadać apteczkę pierwszej pomocy oraz narzędzia do ewentualnej naprawy rowerów, także zapasowe dętki i wentyle oraz pompkę;
 - uczestnicy powinni posiadać ubiór odpowiedni do jazdy oraz kask ochronny na głowę;
 - z boku tylnego bagażnika (z lewej strony) powinno być przymocowane tzw. ramię bezpieczeństwa ze światłem odblaskowym na końcu.
- e. Podczas wycieczek na terenie tej samej miejscowości jeden opiekun na 30 osób.
- f. Wyjście w teren w ramach zajęć wychowania fizycznego lub imprez w tej samej miejscowości – jeden opiekun na 30 uczniów.
- g. Wyjazd autokarem, autobusem komunikacji miejskiej, PKS lub pociągiem poza miejscowość będącą siedzibą szkoły – jeden opiekun na 15 uczestników.

h. Wycieczka turystyki kwalifikowanej:

Przepisy prawne nie definiują pojęcia „turystyka kwalifikowana”. W dostępnej literaturze turystyka kwalifikowana określana jest jako najwyższa forma specjalizacji turystycznej. Uprawianie jej wymaga specjalnego przygotowania psychofizycznego, zahartowania na trudy, umiejętności zachowania się w środowisku naturalnym i w obiektach turystycznych, a w niektórych przypadkach potwierdzonej przez właściwe organizacje umiejętności posługiwania się sprzętem turystycznym. W związku z tym, organizując wycieczkę turystyki kwalifikowanej, dla bezpieczeństwa jej uczestników, **należy zapewnić 1 opiekuna na grupę 10 uczniów. W szczególnych okolicznościach konieczne jest zwiększenie liczby opiekunów przy uwzględnieniu m.in. ukształtowania terenu, wieku i aktualnego stanu zdrowia uczestników, predyspozycji psychofizycznych oraz aktualnych i przewidywanych warunków atmosferycznych.**

10. Zalecenia i przeciwwskazania dla uczestników wycieczek i imprez:

- w wycieczkach turystyczno – krajoznawczych nie mogą brać udziału uczniowie, w stosunku do których istnieją przeciwwskazania lekarskie,

- opiekun wycieczki lub imprezy jest obowiązany sprawdzać stan liczbowy uczestników przed wyruszeniem z każdego miejsca pobytu, w czasie zwiedzania, przejazdu oraz po przybyciu do punktu docelowego,
- zabrania się prowadzenia wycieczek z młodzieżą podczas burzy, śnieżycy, gołoledzi,
- zabrania się urządzania wycieczek górskich bez udziału wykwalifikowanego przewodnika górskiego,
- zabrania się uczestnikom dotykania przedmiotów mających połączenie z liniami wysokich napięć, manipulowania niewypałami, spożywania różnego rodzaju owoców, co do których nie ma pewności, że są jadalne,
- przed wyruszeniem na wycieczkę należy zaopatrzyć się w dobrze wyposażoną apteczkę,
- przed wyjazdem na wycieczkę opiekunowie są zobowiązani do zaznajomienia uczestników z zasadami bezpieczeństwa na jezdniach, drogach, w autokarze, statku wycieczkowym, na peronach kolejowych (przejazdy PKP), na szlakach turystycznych i górskich – szczególnie o niewyprzedzaniu przewodnika, oddalaniu się lub opóźnianiu marszu,
- po przybyciu na miejsce noclegowe należy dokładnie zapoznać się z rozmieszczeniem dróg ewakuacyjnych, pomieszczeniami sanitarno – higienicznymi.
- kierownik i opiekunowie powinni zdecydowanie eliminować próby zakłócania ciszy i snu uczniów oraz dopilnować, aby nikt nie wychodził z miejsca noclegowego, zwrócić szczególną uwagę na respektowanie bezwzględnego zakazu palenia tytoniu, spożywania pod jakąkolwiek postacią alkoholu i zażywania narkotyków lub innych niedozwolonych używek,
- w przypadku nieszczęśliwego wypadku należy **niewzłocznie** udzielić pomocy wszystkim jej potrzebującym, powiadomić właściwe służby medyczne (obowiązkiem uczestników wycieczki jest nieść pomoc na szlaku wszystkim jej potrzebującym). Zawiadomić rodzinę i dyrektora szkoły.
- w przypadku oddalenia się ucznia od grupy (zaginięcia) – uczeń bezwzględnie pozostaje w miejscu zaginięcia:
 - a) miasto – uczeń zna miejsce postoju, plan dnia. Kierownik zawiadamia policję, dyrektora szkoły, rodziców
 - b) szlak turystyczny – uczeń zna trasę przejścia, zna kolor szlaku i docelowe schronisko. Kierownik wycieczki powiadamia GOPR, schronisko, dyrektora szkoły, rodziców.

11. Finansowanie wycieczek:

- plan finansowy musi określać ogólny koszt wycieczki, koszt jednego uczestnika wycieczki oraz przewidywane koszty organizacyjne i programowe,
- rodzice uczniów biorących udział w wycieczce zobowiązani są do pokrycia związanych z nią kosztów,
- rodzice, którzy zadeklarowali udział swego dziecka w wycieczce, a następnie deklarację tę wycofali, zobowiązani są do pokrycia strat, jakie powstały z tego tytułu,
- kierownik wycieczki oraz opiekunowie nie ponoszą kosztów udziału w imprezie,
- kierownik wycieczki odpowiada za terminowe regulowanie zobowiązań finansowych z nią związanych,
- rozliczenia wycieczki dokonuje kierownik.

12. Postanowienia końcowe:

- wycieczkę organizuje się w przypadku uczestnictwa w niej 75% uczniów danej klasy (nie dotyczy wymian międzynarodowych i wycieczek zagranicznych),
- uczniowie, którzy nie uczestniczą w wycieczce klasowej organizowanej w dniach zajęć szkolnych mają obowiązek brać udział w zajęciach z klasą wskazaną przez wychowawcę,
- listę tych uczniów wychowawca umieszcza w segregatorze „Wycieczki” (znajdującym się w pokoju nauczycielskim) w celu sprawdzenia frekwencji oraz informuje nauczycieli

uczących o uczniach pozostających w szkole, wysyłając im odpowiedni „Komunikat” w e-dzienniku.

- wychowawca informuje pisemnie rodziców o konieczności uczestnictwa ich dzieci w lekcjach w tych dniach (potwierdzenie w dokumentacji szkolnej),
- miejscem zbiórki uczniów rozpoczynającej i kończącej wycieczkę jest plac przed szkołą.
- uczestnicy wycieczek i imprez powinni być objęci ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków.
- po zakończonej wycieczce jej uczestnicy są odwożeni na plac szkolny, skąd udają się do domu (po godzinie 22.00 – wyłącznie pod opieką rodziców),
- wobec uczestników, którzy nie przestrzegają regulaminu i zasad przepisów bezpieczeństwa, będą wyciągnięte konsekwencje zgodnie z kryteriami ocen z zachowania zawartych w wewnątrzszkolnym systemie oceniania.